

INFORMASJONSBREV TIL OPPDRETTSNÆRINGEN - MATTILSYNET ENDRER FREMGANGSMÅTE VED OPPRETTELSE AV KONTROLLOMRÅDEFORSKRIFTER

Kontrollområdeforskrifter opprettes som følge av påvisning av en listeført sykdom, og har som formål å forebygge, begrense og bekjempe sykdommen i området der det er et sykdomsutbrudd.

Ettersom tiltakene i en kontrollområdeforskrift vil gjelde plikter for en ubestemt krets av personer, opprettes nødvendige smittebekjempende og begrensende tiltak i en forskrift, jf. forvaltningsloven § 2 bokstav c). Av hensyn til fare for smittespredning, er det viktig at tiltakene iverksettes så raskt som mulig, og at kontrollområdeforskriften derfor blir fastsatt så snart som mulig etter påvisning av sykdom i et område.

Praksisen Mattilsynet til nå har fulgt for opprettelse av kontrollområdeforskrifter er at forskriftsutkast sendes ut på en forhøring til berørte parter, ofte i tillegg til et møte mellom Mattilsynet og berørte parter. I tillegg legges forskriftsutkastet på Mattilsynets nettsider for en kort høring på ca. en uke før forskriften fastsettes. I begge deler av prosessen gis det anledning til å gi innspill til forslaget.

Mattilsynet har erfart at det tar for lang tid å etablere kontrollområdeforskrifter. Dette har åpnet for at smitteførende aktivitet pågår i området rundt et utbrudd i flere uker etter påvisning av sykdom og før tiltakene i kontrollområdeforskriften blir iverksatt. I flere tilfeller mener vi det har medført at smitte har spredd seg til nye områder. Det er ikke smitemessig forsvarlig at det går så lang tid mellom påvisning av sykdom og fastsettelse av restriksjoner i form av kontrollområdeforskrift. Mye fisk påføres lidelse og sykdomspåvisning på fisk i oppdrettsanlegg påfører enkeltaktører og en samlet næring store kostnader.

Opprettelse av kontrollområdeforskrifter er et krav i gjeldende felles EØS-regelverk, og således et krav som følger av EØS-avtalen. I forbindelse med inspeksjonen fra EFTAS overvåkingsorgan ESA, som nylig har inspisert Norges kontroll med fiskehelse og sykdomshåndtering, ble ovennevnte problemstilling løftet frem. ESAs klare tilbakemelding var at det tar for lang tid å fastsette kontrollområdeforskrifter som skal hindre videre spredning av sykdom.

I arbeidet med oppfølging av inspeksjonen fra ESA, har Mattilsynet som ansvarlig myndighet besluttet at fremgangsmåten for fastsettelse av restriksjoner ved sykdomsutbrudd må endres som et umiddelbart tiltak. Vi har derfor besluttet at hver enkelt kontrollområdeforskrift som følger av sykdomsutbrudd for PD og ILA ikke lenger skal høres slik de til nå har vært hørt. Dette innebærer at heller ikke utbredelsen av kontrollområdet (bekjempelsessonen og overvåkningssonen) for den

aktuelle forskriften vil høres. Endringen gjøres for å sikre at smittespredning begrenses og at smittebekjempelse ivaretas på en forsvarlig måte så tidlig som mulig når enkeltutbrudd skjer. Praksisendringen vil medføre at kontrollområdeforskriftene fastsettes snarest mulig etter påvisning av sykdom.

Høringen av kontrollområdeforskrifter slik vi til nå har praktisert den, er ikke noe vi har vært pliktig å gjennomføre etter regelverket eller etter gjeldende krav til utredninger i staten, men noe vi har valgt å gjøre for å sikre innspill fra berørte aktører.

Kontradisjon vil med endret praksis bli ivaretatt gjennom at malene som benyttes for forskriftene legges ut på en ordinær høring. I hver enkelt lokale forskrift vil det gjøres særskilte justeringer til malen først og fremst knyttet til utstrekning av sonene i kontrollområdet. I tillegg vil det enkelte ganger være nødvendig å gjøre mindre, godt begrunnede tilpasninger til hørt mal for det aktuelle området. Begrunnelse for ev. tilpasninger til hørt mal vil bli klargjort ved publisering av fastsatt forskrift.

Malen som i dag benyttes for kontrollområdeforskrifter for ILA er tidligere hørt, og vi vil derfor umiddelbart la den nye praksisen gjelde for fremtidige ILA-utbrudd. Malen for kontrollområder for PD er sendt på høring som vedlegg til forvaltningsplan for PD, og vi vil derfor avvente den nye praksisen for PD-utbrudd til etter høringsfristen er gått ut i september 2019. Vi arbeider også med en revisjon av mal for kontrollområdeforskrift for ILA fordi vi ser at det er behov for endringer til ILA-malen. Forslag til revidert mal vil bli lagt ut på ordinær høring så snart forslaget er klart.

Ved påvisning av PD eller ILA vil vi, med endret praksis, umiddelbart etablere et kontrollområde ved fastsettelse av forskrift. Dersom berørte parter ser behov for endring av en fastsatt enkeltforskrift, kan innspill sendes Mattilsynet. Innspillene vil bli vurdert og fulgt opp. Forskriften kan endres i etterkant dersom vi ser at det vil være nødvendig, eller hensiktsmessig og forholdsmessig å gjøre tilpasninger i det aktuelle tilfellet. Imidlertid er det viktig å merke seg at fastsettelse av soner ved sykdomsutbrudd skjer i tråd med krav i gjeldende bekjempelsesplaner. Anvisninger for utbredelse av sonene i planen vil bli fulgt i praksis.

Med hilsen

Elisabeth Wilmann
Direktør Fisk og sjømat

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi: Nærings- og Fiskeridepartementet